

הסלמה במשבר

הפוליטי בסודן

עמ' 8

מועלי כל הארצות התאחדו!

זו הדרך

زو هديرخ ZO HADEREKH

גיליון 16 / 25 באפריל 2023

נוקטים צעדים ארגוניים ממושכים בדרישה לחתימה על הסכם שכר הוגן – מול האטימות של האוצר ושל השר העומד בראשו, בצלאל סמוטריץ' (עמ' 5). בהתאם לסדר היום הניאו-ליברלי של ממשלת הימין, בחוק ההסדרים האנטי-דמוקרטי ייכללו סעיפים הפוגעים בעובדים (עמ' 6).

לבסוף, השבוע צוין עשור לתאונת העבודה הקטלנית בהיסטוריה: 1,130 עובדים נהרגו בקריסת מפעלי טקסטיל בבנגלדש ב-24 באפריל 2013. למרות הזמן שחלף, מאבק הניצולים ומשפחות ההרוגים לא תם (עמ' 7).

מק"י וחד"ש נותרו הכוח הפוליטי היחידי המציין את ה-1 במאי בצעדה ברחובות. על אירועי ה-1 במאי המתוכננים – בעמוד 10. נפגש שם.

יום העובד הבינלאומי, ה-1 במאי, יצוין השנה בסימן המאבק בהפיכה המשטרית שיזם שלטון הימין. לעיקרי המאבק התייחס יו"ר חד"ש, ח"כ לשעבר עיסאם מח'ול, בדברים שנשא במוצ"ש (22.4) בעצרת של הגוש נגד הכיבוש ברחוב קפלן בתל-אביב. "אין ולא יכולה להיות דמוקרטיה עם כיבוש. אין ולא תהיה דמוקרטיה בלי שוויון לאומי ואזרחי לציבור הערבי בישראל. לא תהיה דמוקרטיה עם חוק הלאום. לא תהיה דמוקרטיה בלי הגנה על זכויות העובדים ועל זכותם להתארגן, להיאבק, למחות ולהפגין", הדגיש.

גיליון זה של "זו הדרך" מוקדש לעובדות ולעובדים בעידן המערכה ההמונית הנחושה נגד ממשלת נתניהו-בן גביר. הדרישות של מנהיגי עובדים במסגרת המאבק - קיראו בעמוד 3. המורים בבתי הספר העל-יסודיים

ערוץ 14: שקרים כדי להילחם בירידה בסקרים

"קבלו בבקשה במחאות כפיים סוערות את ראש הממשלה, בנימין נתניהו – זו הדרך שבה הוצג נתניהו במופע ביתי נוסף בערוץ הבית שלו, ערוץ 14, שממומן מכספי משפחת מיראלשווילי. זהו הערוץ שמייצר מציאות אלטרנטיבית לצופיו ומנסה לגייס אותם לתמיכה גורפת בנתניהו. אבל הפעם אין דרך לכנות את ההתנהלות של נתניהו בערוץ אלא כחוצפה. הדשדוש של נתניהו בכל הסקרים כנראה מכניס אותו ואת תומכיו, להקת המעודדים שלו מקרב אנשי הערוץ, לנקודת שפל נוספת – שקרים בוטים בלי להניד עפעף".

נתי טוקר, "דה מרקר", 14.4

סוד כמוס: מצב בריאותו של נתניהו

"בחדש אוקטובר, ימים ספורים לפני שנבחר שוב לראשות הממשלה, ציין בנימין נתניהו את יום הולדתו ה-73. מה באמת מצב בריאותו של ראש הממשלה? האם הוא סובל ממחלות רקע מסוימות? האם הוא נוטל תרופות קבועות? אין לדעת. מאז 2016 לא פורסם באתר משרד ראש הממשלה עדכון שנתי על מצבו, כפי שהיה נהוג לעשות מדי שנה".

גלית הראלי, "המקום הכי חם בגיהנום", 13.4

דברים בשם אומרם**השאיפה של השר קיש: עם אחד ומנהיג אחד**

לכבוד יום הזיכרון לשואה ולגבורה, שר החינוך יואב קיש פרסם ציוץ בחשבון הטוויטר שלו בו כתב: 'עם אחד! דגל אחד! מדינה אחת! נזכור ולא נשכח'. לציוץ שלו, השר קיש צירף תמונה שלו יחד עם תלמידים ובני נוער נוספים שלקחו גם הם חלק במצעד החיים. הפרסום של קיש, שזכה עד כה לנתוני חשיפה גבוהים בהשוואה לציוצי עבר של השר, חולל במהרה סערה ברשתות החברתיות, וגרר תגובות והתייחסויות רבות מצד גולשים. רבים מבין אלו שנחשפו לציוץ סברו כי הדברים שכתב מזכירים את הסיסמה הנאצית: 'עם אחד, רייך אחד, מנהיג אחד!'. גולשים נוספים התייחסו לכך שבמדינת ישראל חיים גם בני עמים אחרים מהם קיש בחר להתעלם. לפי שעה, השר לא הסיר את הציוץ מחשבון. בשנת 2016, הייתה זו מירי רגב שספגה ביקורת בנושא, לאחר שבטקס הדלקת המשואות באותה השנה - מצעד הדגלים יצר את הכיתוב: 'עם אחד, מדינה אחת', שמזכיר גם הוא את הסיסמה הנאצית".

אתר "זואלה", 19.4

יוקר המחיה: לסמוטריץ' שום דבר לא בוער

"ועדה מיוחדת שעל הקמתה החליט האוצר בחודש פברואר לטיפול ביוקר המחיה ואמורה להגיש את מסקנותיה 'בתוך 180 יום לאחר העברת חוק התקציב', טרם הוקמה, וגם הקמתה בהמשך לא צפויה לשאת בשורה בתחום. שר האוצר עוד לא מינה אפילו את נציגיה".

אורנה יפת, "כלכליסט", 20.4

ערוץ 14: בניכוי הצופים הערבים

"סוגיית שיעורי הצפייה בערוץ 14 עלתה לכותרות בימים האחרונים, בהמשך לעלייה ברייטינג של הערוץ בחודשים האחרונים ועם שבירת שיא רייטינג של הערוץ בתוכנית הדגל שלו, 'הפטריוטים', בעת ששודר בה ראיון עם ראש הממשלה בנימין נתניהו. מגיש 'הפטריוטים', ינון מגל, התהדר בטוויטר כי זו הפעם הראשונה בה שיעור הצפייה בערוץ 14 עקף את זה של ערוץ 12. בדומה לכמעט כל דיון על מדידת הרייטינג של ערוצי הטלוויזיה בישראל, הוא לקה בחסר אחד גדול ובולט: האזרחים הערבים בישראל. מגל, כנהוג בתקשורת הישראלית, התייחס לנתוני הרייטינג של הצופים היהודים בלבד. זאת למרות שכחמישית מאזרחי ישראל הם ערבים, למרות שחלקם צופה גם צופה בערוצים בעברית ולמרות שוועדת המדרוג בוחרת את הצפייה הזו ומספקת במקביל לנתונים המדירים את החברה הערבית גם נתונים על כלל המדגם, יהודים וערבים כאחד".

און פרסיקו, "העין השביעית", 16.4

כסף להתנחלויות ולא לשכונות

"כבישים בפריפריה? פחות. 25% מתקציב פיתוח הכבישים נותבו ליו"ש אף על פי שרק 5% מהאזרחים הישראליים מתגוררים שם. 3.5 מיליארד שקל ליו"ש ו-3.4 מיליארד שקל לצפון ולדרום בתקציב משרד התחבורה".

כתורת בעמוד השער של "כלכליסט", 20.4

**מכתבים
למערכת****בכל דור ודור, גם כאן ועכשיו**

בשבועות אלה, מפסח דרך ימי הזיכרון ועד יום העצמאות, אנחנו עוסקים רבות בזיכרון הלאומי והאישי ובחיבור ביניהם. הזיכרון האישי שלי מחבר אותי לאמי, שהגיעה עם משפחתה מאירופה לארץ בשנת 1946, אחרי שעברו את שנות המלחמה ברומניה תחת איום מתמיד וסכנות. אמי והוריה היו פליטים "בני מזל".

לא היה קל להגר למדינה חדשה ולהשתקם, אבל היישוב היהודי של המדינה שבדרך קיבל אותם בזרועות פתוחות. לפליטים שאני פוגשת בא.ס.ף – מאריתריאה, מסודן, מקונגו ומאוקראינה – אין מזל כזה. ישראל לא מכירה בהם כפליטים, ואפילו מעטפת זכויות של בריאות ורווחה שתאפשר להם חיים בכבוד – הם אינם מקבלים.

כחלק מהעבודה בא.ס.ף – ארגון סיוע לפליטים ומבקשי מקלט בישראל, אנחנו פועלות כדי לקדם את זכויות הפליטים בזירה הציבורית ולהרחיב את השירותים החברתיים והבריאותיים הניתנים להם. במישור הפסיכו-סוציאלי אנחנו שואפות לתת לפליטים מרחב בטוח ואוהד ולבנות יחד עם הפונים אלינו תוכנית טיפולית שתסייע להם להתמודד עם מציאות החיים בישראל, להקל על מצוקותיהם ולחזק את חוסנם.

החיבור בין האישי ללאומי רותם אותי ונותן לי כוחות להמשיך לפעול לשינוי פניה של המדינה שלי למדינה שאתגאה בה. "בכל דור ודור" צריכה החברה הישראלית לראות את עצמה כאילו הרגע נמלטה ממצרים, ולהעניק לפליטים ולמבקשי המקלט הבורחים אליה את המעטפת הדרושה כדי שיוכלו להתמודד עם זוויות העבר ולשקם את חייהם.

עו"ד אורלי לוינזון-סלע, מנהלת המחלקה הציבורית, א.ס.ף

ניתן לשלוח מכתבים למערכת באמצעות הדוא"ל
zohaderekh@gmail.com

או לחיבת דואר 26205 ת"א-יפו 6126102

דורשים חקיקה חוק זכויות חברתיות והגנה על האיגודים המקצועיים

מחאת העובדים נגד ההפיכה המשטרית

יו"ר ועד עובדי סלקום; שי בירן, לשעבר סמנכ"ל כלכלה ומדיניות בהסתדרות; שי תקן, לשעבר ראש הלשכה המשפטית באגף לאיגוד מקצועי ויו"ר האגף להתאגדות עובדים בהסתדרות; אסי גרברז, רכז איגוד מקצועי ארצי – ענף תחבורה בכוח לעובדים; אפרים דויד, לשעבר חבר הנהגת ההסתדרות ועורך "זו הדרך"; גיורא ואלה, מנכ"ל איגוד אקט – עובדי הטלוויזיה והקולנוע בישראל; דורון קרני, מ"מ יו"ר הסתדרות עובדי המדינה; דן ורשבסקי, יו"ר איגוד המנופאים בהסתדרות הלאומית; ופרופ' גיא מונדלק, ראש החוג ללימודי עבודה באוניברסיטת תל-אביב.

עוד בין החותמים: אבי אבן חיים, חבר בית נבחרת ההסתדרות ולשעבר חבר ועד נמל אשדוד; ד"ר אור מאיר, ארגון הסגל האקדמי הבכיר באוניברסיטת חיפה; פרופ' אורי גופנא, יו"ר ארגון הסגל הבכיר של אוניברסיטת תל אביב; פרופ' אורן תירוש, יו"ר ארגון הסגל הבכיר באוניברסיטה העברית; אלי גרשנקרין, מנכ"ל ארגון העיתונאים והעיתונאיות; אנה ישראל, ועד עובדי יד ושם; אסי דיין, יו"ר ועד הנדסאים ומהנדסים ברש"ת; אסף אדיב, מנכ"ל ארגון מען; פרופ' אריה אדמון, ממלא מקום יו"ר ארגון הסגל האקדמי הבכיר בטכניון; ארנון נאור, יו"ר משותף ציללים, איגוד המוזיקאים והמוזיקאיות; פרופ' אשר בן אריה, יו"ר ארגון הסגל האקדמי באוניברסיטה העברית לשעבר; גד בן יצחק, לשעבר סגן יו"ר אגודת העיתונאים ירושלים ויו"ר ועד קול ישראל לשעבר; גלי רשף, יו"ר אקט – איגוד עובדות ועובדי הקולנוע והטלוויזיה; ד"ר ירון מנדלסון, יו"ר חטיבת הפסיכולוגים בהסתדרות לשעבר; ד"ר גדי נסים, יו"ר ועד הסגל האקדמי הבכיר, המרכז האקדמי רופין; ד"ר דורון טימור, סיו"ר ועד סגל ההוראה באוניברסיטה הפתוחה וחבר הנהגת כוח לעובדים; ד"ר מרגו סטרומזה און, ועד המרצים שלא מן המניין במכללת אחוה; ד"ר שלומית בנימין, חברת ועד סגל עמית ומרצים מן החוץ, המכללה האקדמית תל אביב; יונתן קלפסדל, ועד עובדי יד ושם; פרופ' יוסי דהאן, מרצה לדיני עבודה; יעל שלו-ויגיסר, ראשת מטה ירושלים בכוח לעובדים; ניר רחמין, חבר בוועד המנהל באקט – איגוד העובדים בקולנוע ובטלוויזיה; עמית שמרת, יו"ר ארגון סגל ההוראה האקדמי באוניברסיטת בן גוריון לשעבר.

הצטרפו לפנייה: פרופ' אלי וייץ, לשעבר יו"ר המועצה המתאמת של ארגוני הסגל הבכיר באוניברסיטאות; פריה טוך, מקימה וחברת ועד לשעבר של עובדות הפרויקט והמחקר באוניברסיטת תל אביב; ציון שבו, יו"ר ועד אקדמאים רשות שדות התעופה; קארין סנדל, קפטנית נבחרת ישראל לשעבר ויו"ר ארגון שחקני ושחקניות הכדורגל; רחלי סעדיה גול, יו"ר ועד פזגז; ריקי בליך, יו"ר שחם – ארגון השחקניות והשחקנים; פרופ' רקפת אקרמן, חברת ועדת ביקורת בארגון הסגל בטכניון; פרופ' שאול אורג, סיו"ר ארגון הסגל האקדמי הבכיר באוניברסיטה העברית; פרופ' שגב ברק, לשעבר יו"ר ארגון הסגל האקדמי הבכיר, אוניברסיטת תל אביב; שית אביב, חברת ועד מנהל בארגון עובדי התקשורת; תומר מלול, יו"ר ועד עובדי חברת הביטוח AIG; הדס פארי, סיו"ר ארגון סגל ההוראה והמחקר באוניברסיטת תל אביב; ועלמה גיסס, יו"ר ועד עובדי מוסדות חינוך ותרבות תל אביב יפו בכוח לעובדים.

נמרוד עובד

ההתארגנות "מחאת העובדים והעובדים" המתנגדת להפיכה המשטרית פרסמה בשבוע שעבר (20.4) מנשר המפרט את דרישותיה במסגרת המאבק בממשלת הימין. בהתארגנות חברים מנהיגי עובדים בהווה ובעבר, משפטנים המתמחים בדיני עבודה וחוקרי יחסי עבודה בכירים. המנשר פורסם בתגובה לאיומים שהשמיעו שרי ממשלת הימין וחברי הכנסת של הקואליציה נגד העבודה המאורגנת וזכויות העובדים, וזאת בעקבות השביתה הכללית שהתקיימה לפי הכרזת ההסתדרות ב-27 במרס.

ההתארגנות, אותה מרכז יו"ר ארגון העיתונאים לשעבר יאיר טרצ'צקי, אף פנתה לנשיא המדינה, לליכוד, ליש עתיד ולמחנה הממלכתי – בדרישה שכל מתווה עליו יסכימו ישמור על זכויות העובדים וארגונם וימנע פגיעה בהם. ההתארגנות מדגישה כי העבודה המאורגנת היא לא רק כלי משמעותי לקידום פרנסה בכבוד וצמצום פערים, אלא גם חלק משמעותי במערכה לקידום דמוקרטיה ולשמירה עליה – במקום העבודה בפרט ובמדינה בכלל.

הקבוצה דורשת, בין היתר, להבטיח הגנה חוקתית לחופש ההתאגדות, למעמד ההסכמים הקיבוציים ולזכות השביתה, בין היתר במסגרת עיגוןם בחוקי יסוד ועל ידי אשרור האמנות הבינלאומיות הרלוונטיות בכנסת. עוד היא דורשת "שמירה על העצמאות של הערכאות המשפטיות שעוסקות בסוגיות של העובדים והאיגודים – בתי הדין לעבודה ובג"ץ – ולמנוע הסדרים שיובילו למינוי שופטים שיהיו זרוע ארוכה של פוליטיקאים".

ההתארגנות מציעה חקיקת חוק יסוד: זכויות חברתיות, שיבטיח, בין היתר, פרנסה, קיום בכבוד ועיגון זכויות יסוד במקום העבודה. "יש להבטיח שמירה על עצמאותם של ארגוני העובדים, שהיא בסיס היכולת שלהם לדאוג לחבריהם", וכן יש להדוף "ניסיונות לפגוע ביכולת שלהם לגבות דמי חבר ודמי טיפול", הודגש.

למען זכות השביתה

עוד לפני הכרזת ההסתדרות על יום של שביתה כללית, פנו חברי ההתארגנות לממשלה בקריאה לעצור את חוקי ההפיכה המשטרית. בגילוי הדעת שפרסמו אז נכתב: "אנו, מנהיגי עובדים ואנשי עבודה מאורגנת בעבר ובהווה, מתנגדים לשינויי החקיקה שהממשלה מקדמת. זה מהלך שפוגע לא רק בדמוקרטיה, אלא כחלק מכך גם בעבודה המאורגנת ובכלל ציבור העובדים בישראל – כפי שגם טוענים כל המומחים המובילים לדיני העבודה בישראל".

עוד נכתב: "אם המהלך יצליח, מעמדם ועצמאותם של בתי הדין לעבודה ייחלשו והם יהיו נתונים ללחצים של הממשלה. זכויות שמעוגנות כיום בפסיקה – כגון זכות השביתה, הזכות לשימוע, הגנה מפני התעמרות בעבודה ועוד – צפויות להיחלש, ואולי אף להיעלם. היכולת של ארגוני עובדים להמשיך להוביל וללוות מאבקי עובדים לשיפור תנאי העסקה ולקידום האינטרס הציבורי הרחב – תוגבל".

מהוועדים ועד להנהגת ההסתדרות

על הפנייה חתומים עשרות מנהיגים ומומחים ובהם גד רביד, סגן יו"ר האגף לאיגוד מקצועי בהסתדרות ויו"ר ועד העובדים בסאפ; פרופ' ענת זעירא, יו"ר המועצה המתאמת של ארגוני הסגל האקדמי הבכיר באוניברסיטאות; מיה ניב,

אגף למען עובדים להט"בים בהסתדרות

בבית הוועד הפועל של ההסתדרות בתל-אביב נערך השבוע (23.4) לראשונה כנס העובד הלהט"ב בהשתתפות היו"ר ארגון בר דוד ובכירים בארגון. "נעשה מאמץ לתת לכל עובד ועובדת באשר הם להרגיש שווים, וללהט"ב יש מקום של כבוד בבניין הזה. ההסתדרות רואה עצמה כשותפה וכגוף שפועל להגן על זכויות העובדים הלהט"בים", אמר בר דוד בפתיחת הכנס.

במהלך הכנס עמד סטיבן בלונורוביץ' מארגון חוש"ן (חינוך ושינוי) על הקשיים, המורכבות והצרכים הייחודיים של העובדים הלהט"בים – במקומות העבודה ומחוץ להם. עו"ד שמרי סגל, המתמחה בזכויות עובדים ובמשפט העבודה הקיבוצי, התייחס לתקדימים משפטיים הנוגעים לקהילה הגאה, והציג נתונים חמורים על שוק העבודה כיום בהקשר הלהט"בי, בדגש באפליה בשלבי ההעסקה השונים.

לדברי רן שלהבי, מנכ"ל האגודה למען הלהט"ב, "המאבק של הקהילה הגאה בישראל הוא ארוך וממושך. ב-2015 קבע פסק דין של בית הדין הארצי לעבודה איסור על אפליה על רקע נטייה מינית במקומות העבודה. בשנים האחרונות, נרשמה עלייה במקרי התקיפה נגד להט"בים. אני שמח שההסתדרות עומדת לצדנו כתנועה החברתית הגדולה במדינה, על מנת להיאבק יחד באפליה של עובדים על רקע נטייתם המינית".

יו"ר ועד עובדי בית חולים אסותא ברמת החייל, מגי מור, הדגישה: "אני שמחה ונרגשת לראות איך חלום הופך למציאות. ההסתדרות פורצת דרך גם בנושא הקהילה הלהט"בית ומוכיחה כי היא הבית של כל העובדים בישראל. קהילת הלהט"ב, כמו ההסתדרות, חולקת ערכים של צדק, שוויון וסולידריות. על בסיס זה הקמנו את האגף הגאה בהסתדרות".

הח"כים עודה וכסיף השתתפו

בלווייתו של הסופר יהונתן גפן

אלפים ליוו (21.4) את הסופר, הפובליציסט והפזמונאי יהונתן גפן בדרכו האחרונה בבית העלמין של נהלל שבעמק יזרעאל. בין משתתפי הלוויה שבאו לחלוק כבוד אחרון לגפן, היו חברי הכנסת איימן עודה ועופר כסיף (חד"ש-תע"ל) ואפרת רייטן (העבודה), הזמרים דפנה ארמוני, ריקי גל, אריאל זילבר ודניאל סלומון, שחקנים וחברים.

בתו של גפן, שירה, סיפרה שכותרת ספר השירים שעבד עליו בחודשים האחרונים היא "הייתם קהל נפלא" וקראה שני שירים מהספר. במהלך הלוויה לבשה גפן חולצה שחורה ועליה הכיתוב בעברית ובערבית: "אין דמוקרטיה עם כיבוש". תמונותיה מהלוויה עוררו סערה בחוגי ימין.

ח"כ עודה, יו"ר חד"ש-תע"ל, מסר: "קטעתי את מנהג החג לבקר קרובי משפחה, והשתתפתי עם חברי עופר כסיף בלווייתו של המשורר והאמן יהונתן גפן. כשנודע לי על פטירתו, חזרתי להתכתבות הוואטסאפ ביני לבינו וקראתי את ההודעות בינינו. ההודעה האחרונה ששלח לי הייתה תמונה שלו ליד הקלפי בבחירות האחרונות בנובמבר 2022 כשבירד פתק יום, הפתק של רשימתנו בבחירות. הכיתוב לצילום היה: הצבעתי עבורך. אני אוהב אותך".

בן גביר נגד נפגעות אלימות

השר לביטחון לאומי, הגזען איתמר בן גביר, חותר לרוקן מתוכן את חוק האזיק האלקטרוני. בחודש שעבר הופלה במליאת הכנסת הצעת חוק לפיקוח אלקטרוני למניעת אלימות במשפחה ברוב של 54 מתנגדים מול 53 שהצביעו בעד.

קואליציית הימין הסירה את הצעת החוק מעל סדר היום לבקשת בן גביר, שהתחייב להביא תוך חודש חקיקה ממשלתית "מאוזנת יותר" בנושא. אלא שהשינויים שמתכנן השר מרוקנים את החוק מתוכן ולא יסייעו לנשים וילדים במעגל האלימות.

לפי פרסומים, בן גביר יציע שאזיק אלקטרוני יוצמד רק לאדם שהורשע לפחות פעם אחת בעבר, ושעבר הערכת מסוכנות. שינויים אלה, שמנוגדים לחלוטין להמלצות גורמי המקצוע בתחום, הועברו להערות שרי הממשלה. גורמי מקצוע מתריעים כי המהלך ירוקן את החוק מתוכן – מאחר שבמקרים רבים לא קיימת הרשעה קודמת.

ח"כ עאידה תומא-סלימאן (חד"ש-תע"ל), לשעבר יו"ר הוועדה לקידום מעמד האישה, הגיבה בזעם לכוונת בן גביר. לדבריה, "התנית הצמדת האזיק האלקטרוני לגבר אלים בקיום הרשעה קודמת מוכיחה שהשר לא מבין כלום באלימות מגדרית, ועוד יותר בהליכי יישום החוק בנושא. מעל לכל הוא מוכיח את התעלמותו מהמידע המקצועי שמועבר אליו. בן גביר מתכוון לקבור את הצעת החוק שיזמתי וקידמתי כבר מ-2016 במקום להחיל עליה דין רציפות".

"בן גביר פועל במכוון נגדנו, הנשים, ומעודד את הרצח הבא. המצב בו גברים אלימים מסתובבים חופשי וזוכים בתמיכה מהשר שממונה על הנושא חייבת להסתיים ואנחנו נסיים אותה. דם נשים אינו הפקר", הדגישה.

לרה צינמן, יו"ר ארגון משפחות נרצחים ונרצחות, מסרה: "בן גביר שולח את הנשים אל מותן. לא להאמין כיצד, במחיר יד, מחק השר בן גביר את כל חוות הדעת של המומחים ואת עבודת המטה המקצועית שנעשתה במשך שנים ארוכות".

קבלו את

זו הדרך

מדי שבוע בדוא"ל
או בדואר רגיל

המעוניינים לקבל בדואר אלקטרוני, ללא תשלום, מתבקשים לשלוח

כתובת דוא"ל אל: zohaderekh@gmail.com

המעוניינים לקבל בדואר רגיל, מתבקשים לכסות את הוצאות

המשלוח באמצעות תרומה של 150 שקל בשיק לפקודת המפלגה

הקומוניסטית הישראלית, ת"ד 26205 תל-אביב 6126102

המשא ומתן להסכם קיבוצי בין ארגון המורים לאוצר

לא לחוזים אישיים ובתי הספר

חוזה אישי. מהלך זה יכול גם עשרה אחוזים מסך עובדי ההוראה במסגרות אלה.

הנזקים החינוכיים של חוזים אישיים

נוסף לפגיעה בארגוני העובדים, לחוזים אישיים במערכת החינוך יהיו השפעות שליליות ייחודיות, אשר לחלקן התייחסנו ב"זו הדרך" לאחר חתימת ההסכם בין הסתדרות המורים למשרד האוצר בתחילת השנה. מורה אינו יכול לקיים בכיתה שיח פתוח ודיונים מורכבים, או לנסות לעודד חשיבה ביקורתית – אחת ממטרותיו המוצהרות של החינוך הממלכתי – כאשר חרב הפיטורים מונחת על צווארו.

בפברואר אירע ניסיון הפיטורים של המורה עמיר קליגר מראשון לציון, שניהל עם תלמידיו שיח על ניסיון ההפיכה המשפטית. הפיטורים נבלמו רק תודות למחאה ולהתנגדות ציבורית. באווירת טרור כזאת יברחו המורים כמו מאש מעיסוק בכל נושא מורכב, והלימדה תהפוך מכנית ועקרה.

המורים בישראל בכלל, ובחינוך התיכוני בפרט, ראויים לשיפור משמעותי בשכרם ובתנאי העסקתם. כתנאים הקיימים, הדרישות והלחצים הסותרים המופעלים עליהם כמעט בלתי נתפסים, כאשר רבים מהנושאים שבאחריותם אינם נמצאים בסמכותם. תפקיד המנהל כמנהיג חינוכי וחברתי בתוך הקהילה הוא עצום וראוי לגמול ולגיבוי.

אולם המתווה המוצע אינו מעניק למנהלים גמול וגיבוי, אלא להיפך. הוא נוטל מהמנהלים את הסמכות הפדגוגית שלהם, והופך אותם לכלי שרת בידי פוליטיקאים מוניציפליים, אשר ידרשו שיפור באחוזי הזכאות לבגרות גם במחיר עיוות נתונים, ובידי פוליטיקאים ברמה הארצית שידרשו יישור קו אידאולוגי מבחינת התכנים והמסרים החינוכיים. העסקת מנהלים בחוזים אישיים תבשר בפועל על מות המנהל כדמות חינוכית, ועל הפיכתו לעבד לגחמות מעסיקו. כבר היום עובדים המנהלים תחת לחצים עצומים. די להיזכר במסכת הייסורים שחוותה הנהלת בית הספר הריאלי בחיפה בשנה שעברה לאחר סירובה לבטל כנס בהשתתפות ארגון "בצלם". כאשר מנהלים יועסקו בחוזים אישיים, אירועים כאלה לא יקרו עוד.

לשמור על עצמאות עובדי ההוראה

מבחינת ארגון המורים, הסכמה לדרישות האוצר בנושא החוזים האישיים שקולה לכריתת הענף עליו הוא יושב. מנהל אשר נאחז בתפקידו מול לחצים מצד העיריות וההורים ונטול ביטחון תעסוקתי – יפעיל בתורו לחץ רב יותר על מורים הכפופים לו כדי שאלה ישברו שביתות ועיצומים ארגוניים. כאשר התוצר המידי יהפוך חזות הכל על חשבון התהליך החינוכי – ימצאו עצמם מנהלים רבים יותר מציגים דרישות בלתי הוגנות ובלתי נסבלות למורים. מהלך צפוי זה יפגע בסמכותם הפדגוגית, של המורים ויהפוך את התיכון הישראלי הממוצע ממוסד חינוכי לבית חרושת לציונים.

לכן מוטלת כעת על כתפי ארגון המורים אחריות כפולה: הגעה להסכם אשר יבטיח תנאי העסקה ראויים לצוותים החינוכיים בתיכונים ושמירה על מעמדם ועצמאותם מפני קנוניות האוצר.

"פעם נוספת יצאו המעסיקים ונציגי הממשלה והשלטון המקומי מבית הדין הארצי לעבודה עם כל תאוותם בידם. עוד פעם המורים אולצו בידי בית הדין, להפסיק את מאבקם הצודק למען שיפור שכרם ותנאי עבודתם" – כך מסר ארגון המורים השבוע (24.4). לפני למעלה משנה פג תוקפו של ההסכם הקיבוצי של המורות והמורים המאוגדים בארגון המורים. בעקבות גרירת רגליים מצד משרד האוצר, החליט הארגון להחרף את המאבק ונוקט שורה של צעדים ארגוניים. צעדים אלה מלווים בקמפיין ציבורי תחת הסיסמא "ניפגש ב-12", המתייחסת לדרישת ארגון המורים לשכר חודשי התחלתי של 12 אלף ש"ח למורה בעל תואר שני. בשדה זה ניכר כי הפערים בין הארגון לאוצר עדיין גדולים. ארגון המורים שב ומציין בפרסומיו, כי ההצעות שקיבל עד כה מהאוצר "משפילות ופוגעניות" ורחוקות מאוד מלמלא את דרישותיו.

אולם בצד המחלוקת הגדולה בנושא השכר, מציב מעקב אחרי הראיונות והפרסומים של הנהגת ארגון המורים סימנים מדאיגים לווייתורים מצדה – או לפחות לנכונות לווייתורים – בנושא העקרוני של מעבר לחוזים אישיים.

אותות מדאיגים מארגון המורים

ב-26 בפברואר התראיין יו"ר הארגון רן ארז בתוכנית "שש עם עודד בן עמי". הוא הציג שורה ארוכה של נושאים אשר נתפסים בעיניו – ובצדק – כנושאי ליבה עליהם יסרב הארגון לוותר. אולם, בצד שורת לאוויים, הבהיר ארז: "רוצים לדבר על חוזים אישיים? אנחנו פתוחים, למה לא".

החשש כי ארז מסמן את סוגיית החוזים האישיים כנקודה בה מוכן הארגון לסגת, תגבר כשבויעים לאחר מכן, ב-12 במרס, עקב פנייה שפרסם ארגון המורים לציבור המנהלים בבתי הספר העל-יסודיים. בפנייה זו שיתף ארז את המנהלים בהצעת האוצר להעסקת מנהלים בחוזים אישיים, על כל המשתמע מכך: "ויתור על קביעות ועל שאר התנאים להם זכאי המנהל, כאשר השכר שלו הופך להיות שכר גלובלי גם עבור תשלום בגין החופשות".

בצורה לא אופיינית לארגון המורים – הנוהג לקבל את החלטותיו במעגל מצומצם – נתבקשו המנהלים להביע את דעתם בנוגע לרעיון החוזים האישיים. חריגותו של הצעד מעלה חשש כי יותר מאשר דמוקרטיזציה של המשא ומתן, מעידה הפנייה למנהלים על ויתור שהארגון כבר השלים אתו, ובעתיד ינסה לתת לו צידוק בטענה כי מדובר היה ב"דרישה מהשטח".

היעדר ארוך הטווח של אנשי האוצר הוא העמקת תהליכי ההפרטה במערכת החינוך. החלשת האיגודים המקצועיים היא צעד גדול בכיוון זה. שאיפתו של משרד האוצר לשבור את כוחם של איגודי עובדי ההוראה באמצעות מעבר לחוזים אישיים אינה חדשה. הסתדרות המורים כבר נתנה לדבר דריסת רגל בהסכם עליו חתמה בתחילת שנת הלימודים הנוכחית – אם כי באופן מצומצם יותר משדרש האוצר ובכפוף למגבלות ולסייגים מסוימים. אולם כעת מבקש האוצר לא רק לפרוץ פרצה, אלא להבקיע שער של ממש, בהעמידו את הדרישה כי כלל המנהלים והמנהלות בתיכונים יעברו להעסקה באמצעות

עובדות בתי הספר בתל-אביב מפגינות במסגרת הצעדים הארגוניים שנקטו בדצמבר האחרון (צילום: הסתדרות המעו"ף)

הממשלה רוצה לנכות שכר מהשובתים ולהכביד על פועלי הבניין המעבידים מתרשלים והעובדים ישלמו

10 הרוגים לכל 100 אלף עובדים בענף – כפול מהשיעור הממוצע במדינות האיחוד האירופי.

אף על פי כן, קופצת המדינה את ידה בהקצאת תקציבים למנגנונים שנועדו למנוע תאונות עבודה. לדוגמא, מספר מפקחי הבטיחות התעסוקתית עומד כיום על 80 – כחמישית מהמספר הנדרש לפי הסטנדרטים המקובלים במדינות הקפיטליסטיות המתקדמות.

בעקבות הביקורת הציבורית על המצב, אישרה הממשלה ב-2018 החלטה בדבר "יצירת מנגנון שיוביל להפנמת עלויות של פגיעות בעבודה על ידי המעסיקים". לפי ההחלטה, היא, שעוגנה בהוראת שעה בחוק הביטוח הלאומי שתוקפה עד סוף 2023, גבו המעסיקים מעובדיהם תשלום אחד בשיעור 0.1% משכר עובדיהם עבור קרן פיצויים לנפגעי התאונות.

אך כעת מציע משרד האוצר לעגן בהצעת תקציב המדינה ל-2023-2024 תיקון של קבע בחוק הביטוח הלאומי, אשר יקבע תוספת תשלום גורפת וקבועה. זו תעלה בהדרגה, במהלך העשור הקרוב, את הניכוי מ-0.1% ל-0.2% משכר העובדים כדי לממן את עלותן העולה של הגמלאות לנפגעים בהן. כך תוטל על גב השכירים עלות נוספת למימון פרי תאונות הרווחים של הקבלנים וכישלונה של המדינה להפחית את מספר תאונות העבודה.

יוסי אבו

דע את האויב: חוק ההסדרים

לא ניתן להבין את עומק המחויבות ממשלת הימין כלפי בעלי ההון מבלי להבין את הכלי השלטוני הרודני הקרוי "חוק ההסדרים" הצמוד להצעת חוק תקציב המדינה. חוק ההסדרים אמור היה להיות חד-פעמי, אבל מאז 1986 הוא חלק בלתי נפרד מהתקציב, וההוראות שלו משמעותיות לעובד ולאזרח יותר מסעיפי תקציב רגילים.

לטענת כל ממשלות ישראל בשלושת העשורים האחרונים, "החוק הוא מכשיר יעיל לניהול המדיניות הכלכלית והחברתית משום שהוא מונע דיונים ארוכים בוועדות הכנסת ובמליאה סביב הצעדים המוצעים". "יעילות" זו הופכת אותו למכשיר שלטוני כל-יכול, המאפשר לממשלה לנהוג בכנסת ככלי ריק ולהשליט מדיניות קפיטליסטית ניאוליברלית קיצונית, ללא דיון ציבורי מהותי וללא ביקורת והתנגדות פרלמנטרית ראויה.

חוקרי מרכז אדוה החלו באחרונה לפרסם ניירות עמדה בנושא "התוכנית הכלכלית" של ממשלת הימין לשנים 2023-2024 – טיוטת חוק ההסדרים.

בין השאר עוסק חוק ההסדרים בשכר שיקבלו (או לא יקבלו) עובדי מדינה שישבתו או ינקטו בעיצומים. הפרק משקף את ההלכה הקפיטליסטית כפי שעוצבה בפסיקת בית הדין לעבודה, לפיה עובד ששוכת אינו זכאי לקבל שכר עבור ימי השביתה, ועובד שנוקט עיצומים זכאי לקבל שכר חלקי. החוק המוצע מרענן נהלים של הממונה על השכר במשרד האוצר ושל נציב שירות המדינה מ-2019, שנועדו להסדיר את אופן העברת המידע (בנוגע לשובתים או הנוקטים עיצומים) בין הנהלות המשרדים הממשלתיים לבין הממונה על השכר, כך שלא ישולם שכר לעובד מדינה שוכת.

ההצעה מעצימה את מעמדו ההולך ומתחזק של הממונה על השכר במשרד האוצר. היא מרחיבה את סמכויותיו בניהול כוח האדם בשירות המדינה ובמשא ומתן לפתרון סכסוכי עבודה בשירות המדינה, ואף בשירות הציבורי כולו.

מרכז אדוה מציין: "ראשית, נקבע בהחלטה שנציבות שירות המדינה תשקול נקיטת אמצעים משמעותיים נגד בעל תפקיד שלא יציית להנחיות העברת המידע בנוגע לזהות השובתים ואופי העיצומים. זאת, כנראה, לאור כך שהנהלות המשרדים, בהן התקיימו בעבר שביתות או עיצומים, לא הקפידו על העברת מידע למשרד האוצר. האחריות על העברת המידע מוטלת על מנכ"ל המשרד הממשלתי או יחידת הסמך בה מתקיימת השביתה, כך שמדובר בהכפפה של פקידים מן הדרג הבכיר ביותר לממונה על השכר".

שנית, וזה העיקר, החלטת הממשלה עיגנה נוהג חדש לפיו יש "להימנע מלהגיע להסדרים עם העובדים בדבר עבודה חליפית או השלמת עבודה מכל סוג שהוא, בעקבות שביתה מלאה או חלקית, ללא הוראה או אישור אשר ניתנו באופן מפורש, בכתב ומראש על-ידי הממונה על השכר". קרי: חייבים לנכות את שכרם של השובתים, כי הרי בכל מקרה – הממונה לא יאשר הסדרים כאלה.

מחוק ההסדרים המוצע עולה, כי במקום לפעול למניעת תאונות עבודה, מוטרד האוצר מעלות פיצוי הנפגעים. ישראל סובלת ממגפת תאונות עבודה. מתחילת השנה ועד למועד פרסום גיליון זה, חל גידול של 25% במספר ההרוגים בתאונות עבודה לעומת התקופה המקבילה אשתקד. שיעור ההרוגים בתאונות בענף הבנייה, הענף המדמם ביותר, עולה השנה על

הישג לקומוניסטים באוסטריה

אם בכלר ינצח בבחירות לראשות המפלגה, תהיה המפלגה הסוציאל-דמוקרטית המתחרה העיקרית של המפלגה הקומוניסטית האוסטרית. בתרחיש זה נותר לקוות שאנשי השמאל באוסטריה יזכרו כיצד נסתיימו ניסיונות דומים מצד אנשי שמאל כברני סנדרס (ארה"ב) וג'רמי קורבין (בריטניה) במפלגות מרכז-שמאל. למרות ההתגייסות הנלהבת של עשרות אלפי פעילים צעירים, שני המנהיגים הללו לא הצליחו למשוך את מפלגותיהם שמאלה, ובסופו של דבר הובסו בידי המנגנון המפלגתי העוין.

זוהר אלון

בנגלדש: עשור לתאונת העבודה הקשה בהיסטוריה

לפני עשור, ב-24 באפריל 2013, קרס הבניין רנה פלאזה בפרברי דאקה שבבנגלדש. באסון נהרגו 1,130 עובדים, רובם בענף הטקסטיל, וכ-2,500 נפצעו. עבודות החילוץ הסתיימו ב-13 במאי. הקריסה גרמה לתאונת העבודה הקטלנית ביותר בהיסטוריה.

למרות שחלף יותר מעשור, טרם נעשה צדק עם עובדי הטקסטיל. השבוע (23.4) פתחו חברי ועד הפעולה של הניצולים בשביתת רעב ליד אנדרטת הפטיש והמגל שהוקמה לזכרם של ההרוגים במקום בו עמדו המפעלים. לחברי ועד הפעולה ארבע דרישות: פיצוי הולם למשפחות ההרוגים ולניצולים; העמדה לדין של כל האחראים לקריסה; חקיקת חוקי עבודה מתקדמים ובהם חוקי בטיחות וגהות; והקמת קרן ממלכתית למתן קצבאות לקורבנות תאונות עבודה בכל ענפי התעשייה.

בבניין שקרס פעלו סניפי בנקים, חנויות, מפעלי טקסטיל ואף דירות מגורים. החנויות והבנקים בקומה התחתונה התפנו מיד כשסדקים החלו להיראות. אזהרות ששוגרו יום קודם לקריסה לשאר העסקים ששכנו בבניין זכו בהתעלמות מוחלטת. עובדי מפעל הטקסטיל התפנו, אך מעסיקיהם הורו להם לשוב לעבודה באותו בוקר בו קרס הבניין.

ראש שירותי הכבאות של בנגלדש, אחמד חאן, אמר כי ארבע הקומות העליונות של הבניין נבנו ללא היתר. אדריכל הבניין מסעוד רזא הוסיף כי המבנה תוכנן כבניין משרדים ולא מפעלים, והדגיש את הסיכון בהסבת בניין המיועד למשרדים וחנויות קטנות למפעל: "המבנה לא יכול היה לשאת את המשקל ואת הרעידות שיוצרות המכונות הכבדות", אמר.

באתר האינטרנט של אחד המפעלים בבניין צוין כי מחצית מהקורבנות היו נשים, שנשפו יחד עם רבים מילדיהן ששיחקו בפעוטונים מאולתרים בתוך הבניין. כוחות החילוץ השתמשו בגלילי הבד שהיו בבניין כדי לסייע לניצולים להימלט ממנו.

עם פרסום הידיעות על האסון פרצו מחאות פועלים המוניות ברחבי המדינה. המפגינים דרשו להקים ועדת בדיקה ממלכתית של כלל מבני התעשייה במדינה. ב-1 במאי שצוין סמוך לקריסה, התקיימה הפגנה גדולה בעיר דאקה בתמיכת המפלגה הקומוניסטית וארגוני שמאל, בדרישה לתנאי עבודה טובים ובטוחים יותר. כמו כן דרשו המפגינים להטיל עונש חמור על בעלי הבניין ולהעניק פיצויים הולמים לקרובי הקורבנות.

המפלגה הקומוניסטית האוסטרית זכתה השבוע (23.4) בהישג מרשים בבחירות שנערכו במדינת זלצבורג. הרשימה המשותפת של המפלגה הקומוניסטית והאגף השמאלי של הירוקים זכתה ב-11.7% מקולות הבוחרים, והיא כעת המפלגה הרביעית בגודלה במדינה זו. בכך עקפו הקומוניסטים את האגף הימני של הירוקים, שזכה ב-8% מהקולות, ואת הליברלים שזכו ב-4% בלבד ולא עברו את אחוז החסימה. יצוין כי בבחירות הקודמות (2018) שנערכו במדינת זלצבורג, זכתה המפלגה הקומוניסטית ב-0.4% מהקולות בלבד.

תנופה קומוניסטית

בבחירות השבוע נבחרו צירים קומוניסטים לפרלמנט המקומי של זלצבורג לראשונה מאז 1949. בשנים האחרונות זוכה המפלגה הקומוניסטית האוסטרית בעדנה לאחר עשורים של דעיכה, שהחריפה בעקבות קריסת ברית המועצות ודרדרה את המפלגה לכוח שולי בפוליטיקה האוסטרית. יצוין כי בשנת 2021 זכתה המפלגה הקומוניסטית האוסטרית בהישג היסטורי עם ניצחונה בבחירות לראשות העיר גראץ – העיר השנייה בגודלה באוסטריה ובירת מדינת שטיריה. אלקה קהר, ראשת העיר של גראץ וחברת הנהגת המפלגה, היא הקומוניסטית היחידה במרכז אירופה המכהנת כראש עיר גדולה. המפלגה התחזקה הודות לגל הצטרפות של המוני של צעירים ובני נוער, שהתאגדו במסגרת התנועה "השמאל הצעיר". תנועה זו הפכה בפועל תנועת הנוער של המפלגה הקומוניסטית.

לבד מהקומוניסטים, הכוח העיקרי שהתחזק בבחירות בזלצבורג הוא "מפלגת החירות" הימנית הקיצונית, שצברה 25% מקולות הבוחרים. משקיפים סבורים כי תוצאות אלה עשויות להעיד על מגמות בדעת הקהל לקראת הבחירות הכלליות באוסטריה, הצפויות להתקיים בעוד כשנה וחצי.

תנועה שמאלה במפלגה הסוציאל-דמוקרטית?

גם בשורות המפלגה הסוציאל-דמוקרטית האוסטרית ניכרים סימנים לתנועה שמאלה. איש השמאל אנדריאס בבלר, ראש העיר טרייסקירשן ומכונאי לשעבר, הוא כיום אחד המועמדים המובילים במרוץ להנהגת המפלגה. לאחר שנים של הנהגה ניאוו-ליברלית וטכנוקרטית שהובילה מפלגה זו לשורה של תבוסות אלקטורליות, חותר בבלר לגלות מחדש את שורשיה הסוציאליסטיים של המפלגה הסוציאל-דמוקרטית ולחדש את קשריה עם מעמד העובדים.

כראש עיר זכה בבלר בהכרה לאומית בשל מאמציו לקליטת פליטים ובשל ביקורתו הנוקבת על מדיניות אי-קליטת הפליטים של הממשלה. בבלר אמר כי אם יבחר לראשות המפלגה יקדם מדיניות רווחה מורחבת, הגדלה של המיסוי על ההון, והרחבת המעורבות הממשלתית בכלכלה. בין היתר הבטיח בבלר לעגן בחוק את הזכות לחימום באופן שיאסור על ניתוק חשמל למשפחות עניות שאין ביכולתן לשלם עבורו.

מועמדותו של בבלר הפיחה אופטימיות בשמאל האוסטרי, והובילה לגל הצטרפות גם למפלגה הסוציאל-דמוקרטית. במשך עשרה ימים הצטרפו למפלגה 10,000 חברים חדשים. אך גורמים במנגנון המפלגתי, המעוניינים למנוע את בחירתו של בבלר, הודיעו כי חוקיות גל המצטרפים מוטלת בספק, וכי תוצאות הבחירות להנהגת המפלגה "לא יהיו מחייבות". הודעה זו עוררה תרעומת ציבורית.

פתחי אל-פאדל בעצרת של המפלגה הקומוניסטית שנערכה בחרטום ערב פרוץ הקרבות (צילום: המפלגה הקומוניסטית הסודנית)

הקומוניסטים בסודן דורשים שלום וממשלה אזרחית שלטון עממי ולא הפיכה צבאית

מיליציות ההתערבות המהירה השולטת במשאבי הטבע – בייחוד במכרות הזהב. מיליציה זו שותפה למיליציה פרטית אחרת, 'כוח וגנר' הרוסי. זאת, בעת שלגנרלים המקומיים שותפים מעבר לגבול – הגנרלים המצריים שבשלטון, הוסיף. אל-פאדל תיאר את האירועים: "אחת התקיפות הראשונות של כוחות ההתערבות הייתה בשדה התעופה בו שהו אנשי חיל אוויר מצרי, וזה לא מקרי. מטוסים מצריים אמורים היו לבצע עם חיל האוויר הסודני תרגיל משותף המדמה תקיפה של הסכר הענק שבונה אתיופיה במקורות הנלווים. תקיפת המיליציה נגד הכוחות המצריים משרתת את אתיופיה. החונטה השלטת בקהיר איימה לא פעם להפציץ את עבודות הקמת הסכר כדי למנוע את השלמתו. לבד מהשותפות עם 'כוח וגנר' הרוסי, לחמדטי פרויקטים משותפים עם ממשלת אתיופיה".

"לצערנו, מטרת המלחמה הניטשת בין הצדדים היא השתלטות על משאבי המדינה, כאשר מנהיגי הפלגים משרתים את האינטרסים של מדינות זרות במקום את האינטרסים של העם הסודני", סיכם אל-פאדל.

לארגן ולהיאבק

בתשובה לשאלת הכתב: "כיצד ניתן לפעול, ככוח אזרחי מתקדם, במסגרת מערכה מזוינת ועוינת?", השיב אל-פאדל: "אנו דבקים במטרות של ההתקוממות, של המהפכה העממית שפרצה ב-2018 ושמה קץ למשטר הרודני של עומר אל-בשיר. אך הדרישה המיידית שלנו היא הפסקת אש ללא דיחוי והוצאת כל הלוחמים, אנשי צבא או מיליציה מהערים, מהכפרים ומכל יישוב. צריך לפרק מייד את כל המיליציות – כולל זו של ההתערבות המהירה האחראית להפרות זכויות אדם ולמעשי טבח, ולהוציא את הנשק מידיהן. כוחות הצבא חייבים לשוב לבסיסיהם. יש לערוך רפורמה מקיפה בכוחות הביטחון על מנת להקים מחדש את הצבא – כגוף מאוחד ומקצועי, שישירת את העם ואת המדינה".

"נוסיף לארגן את העם ולהיאבק עד להשגת היעד: שלטון עממי ודמוקרטי לאורכה ולרוחבה של סודן. זה המחסום היחיד הקיים בפני ההפיכה הצבאית ושפיכות הדמים בהווה ומול כל ניסיון להפיכה צבאית בעתיד", הדגיש דובר המפלגה הקומוניסטית הסודנית.

אפרים דויד

"אנשי כוחות הביטחון מכל הפלגים חייבים להפסיק את האש, לנטוש את ניהול ענייני המדינה ולשוב לבסיסיהם" – זה המסר שפרסמה הנהגת המפלגה הקומוניסטית הסודנית, אשר התכנסה במחותר לאחר פרוץ הקרבות העקובים מדם בין שני הפלגים היריבים של כוחות הביטחון. עוד קראו ראשי הקומוניסטים לכל הכוחות הפוליטיים ולוועדים העממיים הפועלים ברחבי המדינה האפריקאית "להתאחד כדי להשיב את השקט והביטחון כצעד ראשון לקראת הקמת ממשלה אזרחית שיעדיה חירות, שלום וצדק חברתי".

העימותים בין צבא סודן, בהנהגת ראש "המועצה הזמנית" השולטת במדינה מאז ההפיכה הצבאית באוקטובר 2021, עבד אל-פתח אל-בורהאן, לבין המיליציה "כוח ההתערבות המהירה" אותה מוביל סגנו של אל-בורהאן במועצה, הגנרל מוחמד חמדאן דגלו המכונה "חמדטי", פרצו עקב מחלוקת בנוגע לאופן שבו ישולבו בצבא אנשי המיליציה המונה כ-100 אלף לוחמים.

המפלגה הקומוניסטית פרסמה את הצהרתה על רקע הסלמה במאבקי הכוח בין הצדדים על השלטון במדינה. במועד פרסום גיליון זה נכנסה הלחימה ליומה העשירי, ועד כה נהרגו בה מאות בני אדם ונפצעו אלפים. הפסקת אש הומניטרית ששני הצדדים התחייבו לקיים – קרסה.

בסודן חוששים מהסלמה נוספת במלחמת האזרחים, ובא"ם מזהירים מאסון הומניטרי במדינה הענייה. מזכ"ל האו"ם אנטוניו גוטרש קרא לחיילים וללוחמי המיליציה לנצור את האש, כדי לאפשר לאזרחים הלכודים במוקדי הלחימה לברוח ולקבל טיפול רפואי, מזון וסיוע חיוני אחר. יצוין שחלק ניכר מהקרבות מתנהל ברחובות הבירה חרטום, ורבים מהתושבים מסתתרים בבתים ללא חשמל, אוכל ומים. נוסף לבירה חרטום, ניטשים הקרבות גם בדברפור – שם התחולל בעבר רצח עם.

משרתים את מצרים ואת אתיופיה

"עיקר המאבק בין הפלגים הוא על השליטה במשאבי המדינה", כך מסר דובר המפלגה הקומוניסטית הסודנית, פתחי אל-פאדל לפייר ברבנסי, כתב העיתון הקומוניסטי הצרפתי "הומניטה". הוא ציין, כי "האזרחים, בייחוד בערים, הם אלה שמשלמים את המחיר של היריבות הרצחנית בין הפלגים". "מצד אחד ישנם הגנרלים של הצבא האוחזים בשלטון ובתאגידים המסחריים והתעשייתיים הגדולים, ומצד שני -

בסרטו של ארי אסטר מוצג הקפיטליזם כאם מניפולטיבית

בו מפחד ובצדק

עם אמו אינם יחסיים בין-אישיים בלבד, אלא מעצבים גם את יחסיו עם החברה בכלל.

בכך מבהיר הסרט כי הניכור והכישלון שחווה בו מול אמו חורג מגבולותיה של מערכת יחסים פרטית. במובנים רבים, מגלמת מונה בעלת ההון ואשת העסקים את החברה הקפיטליסטית של המאה ה-21 ואת תרבותה בדמות אנושית. הכישלון התהומי של בו ביחסיו עם אמו מייצג באופן מרתק את המחנק ואת צמצום האפשרויות של הפרט בגבולות החברה הקפיטליסטית. העוני החומרי בו הוא נתון; חוסר המסוגלות שלו לקבל עזרה נאותה לטיפול בבעיותיו הנפשיות; וחוסר האפשרויות שלו לקבל החלטות בסיסיות לניווט בכאוס האופף את חייו - כל אלה נראים כבר מתחילת הסרט כמשחק מכור, ככרוניקה של מוות ידוע מראש.

ביקורת הקפיטליזם אינה ניצבת במרכזו של "בו מפחד". עם זאת, היא נדבך בולט בסרט ומספקת רובד נוסף למגוון שהוא מציג. למרות שהסרט מתחקה אחר חוויות הפרסונליות של בו, התחושות שהוא מעלה ומציג הן אוניברסליות וקולקטיביות. בצד הביקורת החברתית, הוא מצליח להיות גם הומוריסטי, אלים ומפחיד למדי. הסרט יכול בהחלט להיחשב סרט אימה, אולם מושא האימה העיקרי הנוכח בו הוא הקיום האנושי והמנוכר עצמו. כך משיג הסרט הישג אמנותי חשוב: הוא מותח ביקורת חברתית בלתי דידקטית אשר אינה מעיבה על יתר חלקיו.

בסרט ניתן לצפות בבתי הקולנוע "לב" בדיזנגוף סנטר תל אביב ו"סינמה סיטי" גלילות.

תום קורי

שבוע עיר / לריסה מיכל

* / נעם נוי

החֶשֶׁף סְמִיךְ וְדָבִיק
נָגַד אֶל רְחוּבוֹת הָעִיר
אֶם מִיִּשְׁהוּ יֵשֶׁן
אֶל תַּעֲרִיר
שֶׁבֶּה בָּפָה פְּתוּחַ עַל סֶפֶסֶל בַּשְּׂדֵּה
תִּהְיֶה מְעָרָה
תֵּן לְעֵלְטָה לְזֶלַג מִהֶפְקוֹסִים
תִּקְבֹּל
אֲכַל אֶל תַּגַּע
וְאִם נִגְעָתָ בְּאֶצְבָּעוֹת תִּשּׁוּפוֹת
רַק תִּזְהָר
לֹא לְגַעַת בְּפָנִים עִם הַיָּדִים
אַחֵר כִּף שְׁנֵים תִּסְתַּכֵּב
עִם חֶשֶׁף בְּעֵינִים

בסרטו החדש של ארי אסטר ("תורשתי", "מידסומר") "בו מפחד" קשה לדון במונחים שגרתיים. הוא רצוף לאורכו (הממושך - 179 דקות) דימויים ומצבים המתוכננים בקפידה כדי לטלטל את הצופה ולתעתע בו. להערכתי, הצפייה בסרט תותיר, את רוב הצופים פעורי פה.

זאת, לאו דווקא בשל קושי לקלוט את עלילתו, הנהירה למדי: בו וסרמן, גבר בודד בגיל העמידה, יוצא למסע אפי במטרה להגיע ללוויית אמו, אשר לבקשתה אינה יכולה להתקיים בהיעדרו. מאורע זה, הבנאלי לכאורה, מחולל שרשרת אירועים סבוכה באופן יוצא מן הכלל. במסגרתה חווה בו מסכת עינויים פיסית ופסיכולוגית המטשטשת את הגבול בין מציאות לדמיון.

את דמותו של בו מגלם חואקין פניקס, המשחק את התפקיד באופן מבריק המהדהד את ביצועו זוכה האוסקר ב"ג'וקר" (טוד פיליפס, 2019). בדומה ל"ג'וקר", מאורגן "בו מפחד" סביב תחושת הניכור שחווים פרטים הנדחקים לשולי החברה. שני הסרטים מציגים חוויה אנושית נפוצה זו כמובילה לכיליון מוסרי החורג מגבולות הפרט המנוכר.

ייחודיותו של "בו מפחד" היא בשזירת הביקורת הפוליטית ברבדיו השונים של הסרט באופן הפתוח לפרשנויות שונות. למעשה, נדירים הרגעים בהם מציג "בו מפחד" דימויים שאינם משתמעים לשני פנים. לאורך הסרט, בו מסומם, נפגע בראשו והולך שבי אחר השקרים של הסובבים אותו. כך, כופה הסרט (בהצלחה רבה) על הצופה לחוות את המציאות כמעוותת וכארעית כפי שחווה אותה הדמות הראשית.

באופן זה, מבדל עצמו "בו מפחד" מסרטים דוגמת "ג'וקר". האחרון, למרות תחכמו, מציג נוסחה פוליטית ברורה: הבדידות והניכור שחווים גברים במציאות הקפיטליסטית של המאה ה-21 סוללים את דרכם לאלימות כלפי האחר בתהליך העלול למוטט את המרקם החברתי כליל. כאמור, הניכור והסבל הקיומי שחווה בו מזכירים לעיתים את אלה שחווה ארתור, הדמות הראשית ב"ג'וקר" ואף את אלה של דמויות מוכרות במותחנים פסיכולוגיים אחרים ("מועדון קרב", "סינקדוכה ניו יורק" ועוד).

עם זאת, האופן שמציג "בו מפחד" את תוצאותיו של ניכור זה שונות. בראש ובראשונה, מבהיר הסרט במגוון דרכים יצירתיות כי הפחד הקיומי המשתק האוחז בבו הוא תוצאה ישירה של יחסיו המשוניים עם אמו ואביו. אולם אין בכך כדי לטעון כי המתח הטוען את הסרט נובע ממשקעים אדיפליים קלישאתיים. בשונה מכך, המתח ההורי שמציג הסרט מתפרט במטאפורות לפחדים ולאיומים המרכיבים את הקיום האנושי. "בו מפחד" מותח ביקורת גם על התרבות הקפיטליסטית, בעודו חושף בהדרגה את יחסיו של הגיבור עם אמו. מונה וסרמן (המגולמת בזקנתה בידי פטי לופון ובצעירותה בידי זואי ליסטר-ג'ונס) הייתה בעלת הון שבנתה אימפריה עסקית. אולם לתפיסתה, כישלונה היחיד היה גידול בנה כפוי התודה המתעלם לחלוטין מהאהבה האינסופית שניסתה להעניק לו לאורך חייה. תפיסה זו מזינה מתח תהומי ואבסורדי מול המסע המפרך שעובר בו במטרה הבלעדית להגיע ללווייתה. יחסיו

השבוע ה-16

מק"י / חד"ש / בנק"י

צעדות ה-1 במאי

נצרת - מרחוב תאופיק זיאד לכיכר המעיין

שבת, 29.4, בשעה 10:30

הסעה מת"א-יפו

8:30 - יפו, גן השניים

8:50 - המסגר פינת בגין

8:50 - דרך נמיר ליד רכבת מרכז

9:00 - איינשטיין פינת דרך נמיר

הרשמה להסעה - בוטסאפ 054-583-0884

תל אביב-יפו - יציאה מכיכר השעון

יום שני, 1.5, בשעה 18:00

כנס "אנחנו העיר"

בהשתתפות חברי הסיעה במועצת העיר ת"א-יפו

יום ראשון, 30.4, בשעה 19:00, "רדינג", אלנבי 43

מועדון הגדה השמאלית

אחד העם 70, ת"א

הקראת שירה

"לימון ליים" / תמי אסולין

יום שלישי, 2.5, בשעה 20:00

השקת תרגום חדש לחיבוריו של **קרל מרקס**

לביקורת הכלכלה המדינית: מבוא והקדמה

ושיחה עם המתרגם, **ד"ר טל גלעדי**

יום רביעי, 3.5, בשעה 20:00

פתיחת התערוכה

"דרך המשי" / עמרי אלורו

אוצרת: שי-לי הורודי

יום חמישי, 4.5, בשעה 20:00

המחאות ההמוניות נגד ממשלת הימין נמשכו בסוף השבוע (22.4), זה השבוע ה-16, ב-150 מוקדים ברחבי הארץ. לפי המארגנים, כ-380 אלף אזרחים השתתפו בהפגנות במוצ"ש - 165 אלף מהם ברחוב קפלן בתל-אביב (ר' עמוד השער). עוד נמסר כי רבבות צעדו בחיפה, 28 אלף בנתניה, כ-15 אלף בירושלים, 13 אלף בהרצליה, 7 אלפים בראשון לציון, 5 אלפים בחולון וכ-4 אלפים ברחובות.

בעצרת שנערכה בבאר שבע השתתף ראיד אבו אלקיעאן, פעיל חברתי מהכפר אום אלחיראן הבלתי מוכר בנגב. אבו אלקיעאן דיבר על הגירוש השני מאז קום המדינה הצפוי לו ולמשפחתו, נוכח התוכניות להקים על חורבות כפרם את הישוב היהודי חירן. "אני מאחל לכל החוגגים והחוגגות חגי אביב שמחים, ליהודים וערבים. לפני יומיים סיימנו את חודש הרמדאן. חודש של צום, של קדושה ושל התבוננות פנימה. ביום רביעי חגגנו בכפר יהודים וערבים בארוחת פתיחת צום, ובימים אלה אנחנו חוגגים את סיומו בעיד אלפיטר. חג שמח – כל עאם ואנתו בח"ר!", בירך בסוף נאומו.

ראש הממשלה בנימין נתניהו ביטל את השתתפותו באירוע הפתיחה של כינוס ארגון הפרוציות היהודיות של צפון אמריקה (23.4). זאת, על רקע ההפגנה שנערכה בגני התערוכה בתל-אביב וכוונתם של המפגינים לשבש את נאומו במחאה על ההפיכה המשטרית.

כוחות צבא הטילו מצור על יריחו

צעיר פלסטיני נורה למוות בידי כוחות הכיבוש הישראלי במחנה הפליטים עקבת ג'בר שליד יריחו. לפי מושל יריחו, ההרוג הוא סלימאן עאייש, תושב המחנה, וגופתו מוחזקת בידי ישראל. כמו כן דיווחו כלי תקשורת פלסטיניים על ארבעה פצועים בחילופי אש עם כוחות ישראלים במחנה הפליטים, מבלי לציין את מצבם.

הרקע לעימותים הוא מצור שהטילו כוחות הכיבוש הישראלי על העיר יריחו במהלך עיד אל-פיטר, שנכנס עם פרסום גיליון זה ליומו החמישי. לפי מקורות מקומיים, צבא הכיבוש הציב מחסומים בכל הכניסות ליריחו וגורם לעיכובים הנמשכים שעות לכל המעוניין להיכנס בשעריה.

המפלגה הקומוניסטית הישראלית

טקס ופיקניק לציון

יום הניצחון על גרמניה הנאצית

שבת, 6.5, בשעה 10:00; יער הצבא האדום ליד אבו גוש

המפלגה הקומוניסטית הישראלית

אבלה על מותו של המנהיג הוותיק והמסור

סלים שיח' סולימאן

שהיה בעברו מזכיר מחוז נצרת

וחבר ועדת הביקורת המרכזית

ומשתתפת בצער המשפחה

השבוע באתר "זו הדרך"

טקס הזיכרון הישראלי-פלסטיני המשותף, טקס הדלקת המשואות למען ישראל צודקת, חתימת הסכם קיבוצי בבית החולים אסותא, ועוד...

zoha.org.il

ח"ד 26205, ת"א 6126102, טל' 03-6293944, zohaderekh@gmail.com

אתר זו הדרך zoha.org.il מק"י : maki.org.il info@maki.org.il